

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Európska panelová diskusia občanov o boji proti nenávisti v spoločnosti

Zhrnutie tretieho zasadnutia

[17. - 19. mája 2024]

Niekoľkými slovami...

Aké sú prioritné opatrenia na boj proti nenávisti?

Na tretom a záverečnom zasadnutí európskej panelovej diskusie občanov sa 17. - 19. mája v Bruseli zúčastnilo približne 150 občanov z celej EÚ. Víkend intenzívnych diskusií a práce bol venovaný finalizácii odporúčaní pre Európsku komisiu.

Občania v plnom nasadení a neochvejnom odhodlaní zostavili 21 odporúčaní, ako bojovať proti nenávisti v spoločnosti. Prijali ich na plenárnom zasadnutí a odovzdali generálnej riaditeľke Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť a spotrebiteľov (GR JUST) Ane Gallegovej Torresovej.

Čo bude teraz nasledovať?

Odporúčania občanov sa stanú podkladom pre koncipovanie budúcich iniciatív Komisie na boj proti nenávisti v spoločnosti. [21 odporúčaní](#) predložených Európskej komisii je k dispozícii tu. Výsledný dokument preložený do 24 úradných jazykov EÚ bude dostupný zanedlho.

Zostaňte v kontakte

Budeme s vami v kontakte a zorganizujeme podujatie zamerané na spätnú väzbu, na ktorom prediskutujeme, ako Európska komisia zohľadňuje vaše odporúčania.

Radi by sme s vami zostali v kontakte aj v budúcnosti, a preto navrhujeme vytvoriť sieť bývalých účastníkov európskych panelových diskusií občanov a iných projektov v rámci aktívnej účasti občanov. Ak si **neželáte** byť súčasťou tejto siete, napíšte nám e-mail na adresu COMM-CITIZENS-PANELS@ec.europa.eu a vaše meno bude z distribučného zoznamu vyňaté.

Výber fotografií z panelových zasadnutí nájdete na [platforme na zapojenie občanov](#). Neváhajte ich zdieľať so svojimi priateľmi, s rodinou a na sociálnych sieťach!

GR JUST rozosiela **mesačný bulletin** o najaktuálnejších novinkách, podujatiach a publikáciách. Na jeho odber sa môžete prihlásiť [tu](#).

Viac informácií o politike EÚ v oblasti spravodlivosti, práv spotrebiteľa a rovnosti medzi ženami a mužmi je k dispozícii na jej webovej stránke: [Justice - European Commission \(europa.eu\)](#) alebo na X: [@EU_Justice / X \(twitter.com\)](#).

„My, občania 27 členských štátov Európskej únie, sme presvedčení, že boj proti nenávisti v Európe a na celom svete je prioritou.“

Od nenávisti a rozdelenej spoločnosti k spoločnému požívaniu európskych hodnôt rovnosti, dodržiavania ľudských práv a dôstojnosti

„Vaše príspevky pomáhajú chrániť naše demokracie.“

Po dvoch mesiacoch zanietenej práce sa občania vrátili do Bruselu, aby sa zúčastnili na poslednom víkende tejto európskej panelovej diskusie občanov o boji proti nenávisti v spoločnosti. Na programe tohto posledného zasadnutia bolo pretaviť nápady z dvoch predchádzajúcich stretnutí do odporúčaní pre Európsku komisiu. V piatok sa občania opäť zišli v pléne. Privítala ich Dana Spinantová, generálna riaditeľka Generálneho riaditeľstva (GR COMM), ktorá pochválila ich prácu: „Máte bohaté životné skúsenosti. Empatia, ktorú ste v tejto panelovej diskusii prejavili, na mňa urobila hlboký dojem, rovnako ako aj úprimnosť a otvorenosť v diskusiách o takejto náročnej téme. Veľmi si ceníme, že všetci pomáhate zaznieť hlasu občanov na európskej úrovni.“

Náčrt problému: zostavenie základu pre odporúčania

Od druhého zasadnutia na konečnom znení vymedzenia problému pracoval redakčný výbor. Tvorili ho členovia panelovej diskusie, ktorí sa usilovali zohľadniť pripomienky všetkých zúčastnených.

„Našou snahou bolo zhromaždiť výsledky pracovných skupín a sformulovať spoločný text (...). Nakoniec sme nad ním sedeli tri a pol hodiny: prechádzali sme slovo za slovom a vetu za vetou, aby neunikla ani jedna informácia od 12 pracovných skupín“, objasnil Gerhard, jeden z členov redakčného výboru.

Nenávisť má dosah na všetky časti spoločnosti. Účastníci diskusie sú presvedčení, že je mimoriadne dôležité bojovať proti nej v Európe i na celom svete. Vo výslednom texte zdôraznili, že sa musíme aktívne usilovať liečiť rany spôsobené napríklad vojnou. Ak tak robiť nebudeme, nenávisť vyplývajúca z konfliktov môže prerásť do bludného kruhu nepriateľstva a rozdeľovania spoločnosti. Rovnako sa v texte zdôrazňuje zodpovednosť politikov a verejných činiteľov pri šírení nenávisťných prejavov, pričom situáciu ešte často zhoršujú médiá a sociálne siete. Občania podčiarkli, že nedostatočná osвета o rozmanitých identitách, kultúrach, tolerancii, ako aj nedostatočná komunikácia a málo spoľahlivých informácií v online priestore môžu prehliť nedorozumenia, upevňovať predsudky a viesť k nenávisti.

Spätná väzba odborníkov v skratke

Vzdelávanie ako základná hodnota formovania dospelých zajtrajška

Robin Sclafaniová, riaditeľka židovského informačného centra CEJI: „Vzdelávanie je mimoriadne dôležité, aby ľudia dokázali byť šťastní a fungovať vo svete. EÚ má v tejto oblasti aktuálne obmedzené právomoci. Napriek tomu vie urobiť mnoho, aby podporila kroky na štátnej úrovni.“

Potenciál panelových diskusií občanov pri posilňovaní sociálnej súdržnosti

Federico Faloppa, profesor sociolingvistiky na univerzite v Readingu: „V stredne veľkých mestách v Taliansku aj v Spojenom kráľovstve sa organizácie snažia zaviesť panelové diskusie občanov. V jednom z týchto talianskych miest sme spozorovali, ako sa začalo dariť podnikom, pretože v nich nenávisť nemá priestor a podporujú ľudské práva. Musíme spojiť miestne hlasy. Presne tak by sme mali aj spolupracovať aj my - EÚ, vlády a miestne inštitúcie.“

Je umelá inteligencia dobrým riešením na boj proti nenávisti?

Nesrine Slaouiová, nezávislá novinárka: „Ak nebudeme bojovať proti nenávisti na internete, nebude to mať zmysel. Algoritmy síce zohrávajú kľúčovú úlohu, ale potrebujeme v tom aj človeka. Nemali by sme zabúdať na finančnú stránku vecí: platformy sú nadnárodné spoločnosti, zarábajú tak na dobrom, ako aj na škodlivom obsahu. Takisto musíme robiť osvetu medzi občanmi. Umelá inteligencia už je presiaknutá rasizmom a sexizmom - nemôžeme našu budúcnosť zveriť nástrojom, ktoré sú ovplyvnené týmito predsudkami.“

Rovnováha medzi ochranou údajov a bojom proti nenávisti v online svete

Louisa Klingvallová, GR JUST: „V Európe žijeme v demokracii, ale vo zvyšku sveta situácia vyzerá ináč. Anonymita môže ľuďom zaručiť možnosť slobodne sa vyjadriť, ale takisto vedie k nenávisťným prejavom. Orgány presadzovania práva môžu získavať informácie o ľuďoch šíriacich nenávisťné správy, predovšetkým v rámci aktu o digitálnych službách“.

Martin Sacleux, GRJUST: „Rovnováha medzi ochranou údajov a bojom proti nenávisťnému obsahu online je niečo, o čo sa v Európskej komisii neustále usilujeme. Preto je nariadenie o ochrane údajov zárukou rozsiahlej ochrany. Hovoríme tu o miliardách súborov obsahu, ktoré sa denne uverejňujú. Potrebujeme teda aj prostriedky na to, aby sme orgánom pomohli obsah rozpoznávať a filtrovať. Je dôležité nenávisťný obsah nahlasovať, aby bolo možné jeho autorov stíhať.“

Ochrana najzraniteľnejších skupín prostredníctvom odbornej prípravy ľudí, ktorí s nimi pracujú

Daris Lewis Recio, referent pre právne a politické otázky siete Equinet: „Existuje množstvo politických a právnych iniciatív, zameraných predovšetkým na otázku migrantov a na to, ako ochrániť ľudí, ktorí k nám práve prišli, pred nenávisťnými prejavmi.“

Podpora obetiam a možnosť vyjadriť sa slobodne bez odsúdenia

Arun Mansukhani: „Musíme lepšie školiť ľudí, ktorí pracujú s obetami, aby im vedeli poskytnúť čo najlepšiu podporu. Najlepší psychológ je policajt, ktorý si je vedomý toho, o akú situáciu ide, a vie, kto bude čítať svedectvá obetí.“

Ingrid Bellanderová Todinová, vedúca oddelenia Politika základných práv, GR JUST: „Právne predpisy o právach obetí sme zaviedli v roku 2012. Poskytujú podporu a pomoc obetiam trestných činov. V členských štátoch

už existuje ochrana obetí, ale musíme zaručiť, že skutočne funguje a je pre obeť k dispozícii. Dostupnosť podporných služieb je kľúčovým aspektom pri definovaní toho, čo je potrebné na pomoc obetiam.“

21 odporúčaní bolo ratifikovaných, a to je dôvod na oslavu!

V sobotu občania pracovali v 12 skupinách na finalizácii 21 odporúčaní. Niekoľko z nich si môžete prečítať tu:

- **Zvyšovať informovanosť o nenávisti a existujúcich opatreniach a možnostiach na boj proti nej pomocou verejnej kampane.** Z panelovej diskusie občanov vyšiel návrh, aby Európska únia zorganizovala informačnú kampaň o nebezpečenstvách nenávisti, jej príčinách a opatreniach na boj proti nej. Zároveň by EÚ mala poskytovať informácie o svojich iniciatívach na boj proti nenávisti a o dostupných možnostiach pomoci a opatreniach v prospech obetí.

- **Kartička EÚ bezpečného surfovania** ako záruka bezpečného surfovania na internete pre deti od ôsmich rokov. Táto kartička by mala

pomôcť deťom nadobudnúť potrebné zručnosti, aby sa na internete vedeli pohybovať samostatne a bezpečne.

- **Propagovať nenásilnú komunikáciu.** EÚ by mala viac propagovať svoje kurzy o trestných činoch z nenávisti, nenávisťných prejavoch a nenásilnej komunikácii, a to predovšetkým medzi konkrétnymi cieľovými skupinami. Vzdelávacie programy by mali zahŕňať tematiku nenásilnej komunikácie, a tak by sa mala šíriť medzi všetkými generáciami vo všetkých

členských štátoch EÚ.

- **Nezávislejšie médiá.** Médiá by mali povinne spolupracovať s nezávislými organizáciami na overovanie faktov. Takisto by mali otvorene priznávať svoje zdroje financovania. Mal by sa obmedziť počet médií, ktoré jednotlivé osoby alebo spoločnosti môžu vlastniť. Odporúča sa aj väčšia miera aktívnej účasti občanov v mediálnom svete, aby ich obsah mal väčšiu váhu a podporila sa spoločná kultúra vzájomnosti a rešpektu.

- **Monitorovať a stíhať nenávistné prejavy online.** Anonymita na internete by sa mala

regulovať, aby príslušné orgány dokázali autorov nenávistných prejavov jednoduchšie vystopovať a stíhať. Európska komisia by mala vytvoriť pracovnú skupinu s úlohou aktualizovať a rozšíriť spoločné vymedzenie pojmu „nezákonný nenávistný prejav“. Šírenie nenávistných prejavov na sociálnych sieťach by sa malo potláčať pomocou umelej inteligencie. Platformám/prevádzkovateľom sa musí uložiť povinnosť prispôbiť svoje algoritmy, aby sa šírilo rozsiahlejšie spektrum názorov.

- **Kódex správania poslancov Európskeho parlamentu.** Ďalším návrhom, ktorý vzišiel z panelovej diskusie občanov, je vytvoriť nezávislý dôveryhodný výbor a zveriť mu úlohu zostaviť kódex správania poslancov Európskeho parlamentu. Takisto by mal na starosti monitorovať nenávistné prejavy a neúmyselne nepravdivé informácie.
- **Európske panelové diskusie mládeže.** Na školách by podľa vzoru panelovej diskusie občanov mohli debatné podujatia pomôcť šíriť diskusnú kultúru medzi mladšou generáciou. Príležitosťou začať diskusiu o témach, ktoré sa mladých denne týkajú, by napríklad mohla byť debata o jedálnych lístkoch v školských jedálňach, pri ktorých by sa zohľadnili stravovacie návyky v jednotlivých náboženstvách. Svojimi poznatkami by mohli prispieť aj zamestnanci jedální a kuchári. Partnerstvá medzi školami by mohli umožniť výmenu názorov na európskej úrovni. Pre vekovú skupinu 16 až 25-ročných by sa mali organizovať európske panelové diskusie o nenávisti (podľa vzoru existujúcich fór). Preberali by na nich témy, ktoré sa ich priamo týkajú, ako je obťažovanie online atď.

„Ste v jadre demokratickej diskusie.“

V nedeľu sa občania opäť zišli na plenárnom zasadnutí, na ktorom predstavili a posúdili 21 konečných odporúčaní. Každé ohodnotili na stupnici od 1 do 6, a tak vyjadrili mieru svojej podpory. Hlasy sa počítali za prítomnosti pozorovateľov z radov občanov, aby sa zabezpečila transparentnosť.

Po prezentácii a ohodnotení odporúčaní ich najstaršia účastníčka Gemma z Talianska spolu s najmladšou Camille z Francúzska predstavili **generálnej riaditeľke Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť a spotrebiteľov (GR JUST) Ane Gallegovej Torresovej**. Generálna riaditeľka sa 150 občanom poďakovala za ich neochvejné odhodlanie, aktívnu účasť a pozoruhodný výkon.

Na záver víkendu sa občanom poďakovala **Dubravka Šuicová, podpredsedníčka pre demokraciu a demografiu**, ktorá zdôraznila, že je dôležité zapojiť občanov do politického procesu, venovať hlasom občanov pozornosť a zaručiť, aby európske inštitúcie slúžili ich záujmom: *„Vaše odhodlanie pomáha posilniť naše demokracie. Sme hrdí na tieto panelové diskusie... Teším sa, že si prečítam vaše návrhy a ďakujem vám za vašu prácu.“*

Záznam z piatkového plenárneho zasadnutia si môžete pozrieť [tu](#).

Záznam z nedeľného plenárneho zasadnutia si môžete pozrieť [tu](#).

Vaše nezabudnuteľné momenty panelu

Matilda, Taliansko: „Je to skvelé, že som mohla stretnúť ľudí z celej Európy, pretože sa od iných dá toho toľko naučiť. Takisto som po prvý raz videla, že EÚ skutočne zapojila občanov. Bola to veľmi pekná skúsenosť.“

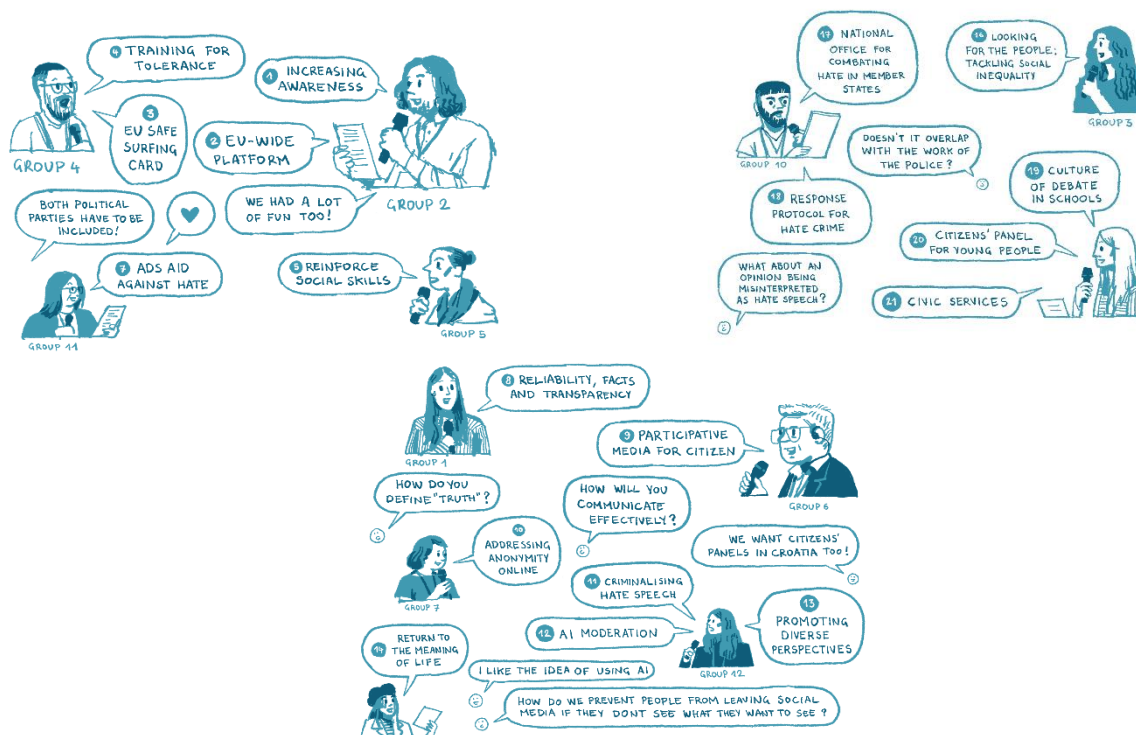
Nelson, Poľsko: „Najviac sa mi páčila pracovná skupina: mali sme priestor vyjadriť svoj názor, diskutovať o téme a aj keď sme sa nezhodli všetci, atmosféra bola celý čas pozitívna. Jeden okamih, ktorý si budem určite pamätať, boli svedectvá na prvom zasadnutí. Bolo to veľmi emocionálne.“

Petra, Česká republika: „Podľa mňa bolo skvelé, ako mal každý iný názor. Aj keď sme nesúhlasili, musela som si ostatných vypočuť a zohľadniť ich stanoviská. Veľa som sa naučila a veľmi sa mi páčil celý proces a takisto, že som mohla stretnúť ľudí z celej EÚ. Pri práci v skupinách sme zažili aj zábavné chvíle, tie boli najpríjemnejšie.“

Sybel, Luxembursko: „Ak mám vybrať jeden okamih, ktorý si z troch stretnutí určite zapamätám, tak je to moment, keď Camille a Gemma odovzdávali odporúčania Ane Gallegove Torresovej. Symbolizoval celú našu prácu a spoločné úsilie dospieť ku konsenzu pri našich 21 odporúčaní. Som hrdá na to, čo sme dosiahli. Nebolo to jednoduché, občas sme navzájom nesúhlasili. Ale každý prispel svojim názorom do diskusie. Je to skúsenosť, ktorá ukázala, že občania sa môžu zapojiť a sprostredkovať politikom relevantné myšlienky.“

Víkend očami Sylvaina

Sylvain Mazas je grafický facilitátor, ktorý vizuálne zachytáva vývoj panelových diskusií. Náčrt jeho dojmov z víkendu:

Iné podujatia

Tešíme sa, že sme mohli viacerých z vás v minulých týždňoch opäť privítať, keď ste panelovú diskusiu zastupovali na rôznych podujatiach a konferenciách. Veľká vďaka všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa ujali tejto úlohy!

Hlavné následné podujatie zorganizovalo Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov (GR JUST) 13. júna 2024. Išlo o [12. zasadnutie skupiny EÚ na vysokej úrovni pre boj proti nenávisťným prejavom a trestným činom z nenávisťi](#), ktorú tvoria kabinetní ministri spravodlivosti, kultúry a presadzovania práva. Skupina občanov na tomto zasadnutí zostavené odporúčania predstavila zástupcom členských štátov. Zdôraznila pritom predovšetkým odporúčania, ktoré si vyžadujú kroky hlavne na vnútroštátnej úrovni, ako napríklad vo vzdelávaní.

Okrem toho mali občania dve ďalšie významné príležitosti predstaviť výsledky z panelovej diskusie. Prvou bolo podujatie, ktoré zorganizoval Európsky hospodársky a sociálny výbor 31. mája 2024 pri príležitosti prijatia [Stanoviska: Nenávisť tu nemá miesto: Európa zjednotená proti nenávisťi](#). Druhou príležitosťou bolo podujatie, ktoré zorganizovalo JRC ako súčasť [5. festivalu občianskej angažovanosti a deliberatívnej demokracie](#).

Veľká vďaka patrí všetkým (aj náhodne vybraným) dobrovoľníkom, ktorí opäť prišli do Bruselu a zúčastnili sa na týchto troch podujatiach v mene všetkých účastníkov panelovej diskusie.